

Keim
Farby Mineralne Sp. z o.o.
ul. Fabryczna 20C
53-609 Wrocław
tel.: 71 750 00 51
www.keim.pl

Widok finalny

Kościół w Poddańsku – krzemianowy kostium ryglowej struktury

Konserwacja kościoła w Poddańsku k. Goleniowa to przykład kompleksowego wykorzystania farb mineralnych KEIM: zolowo-krzemianowych farb elewacyjnych stosowanych na powierzchniach otynkowanych oraz farb krzemianowych przeznaczonych do powierzchni drewnianych – zarówno na elewacji, jak i we wnętrzach.

Poddańsko to wieś sołecka w województwie zachodniopomorskim w powiecie goleniowskim. Założona na planie ulicówki, zlokalizowana jest około pięciu kilometrów na południowy wschód od Goleniowa przy drodze prowadzącej w kierunku Stargardu. Miejscowość ta od XIV do XVIII wieku należała do rodziny von Petersdorf, następnie w latach 1777 do 1803 do rodu von Below i von Plotz. W roku 1803 ponownie stała się własnością von Petersdorffów, z których inicjatywy ufundowana została w 1. poł. XVIII wieku świątynia – pierwotnie ewangelicka – będąca przedmiotem niniejszego artykułu. Obiekt ten przebudowany następnie w duchu neogotyckim w 2. poł. XIX wieku, przejęty został po 1945 roku przez kościół katolicki. Obecnie, wciąż pełniąc funkcje liturgiczne, jest kościołem filialnym pw. św. Stanisława Kostki.

Szachulcowy kościół w Poddańsku, o konstrukcji słupowo-ryglowej jest obiektem jednonawowym i jednokondygnacyjnym, bez wyodrębnionego prezbiterium, o rzucie na

planie prostokąta. Wnętrza fachów wypełnione cegłą, pokryte tynkiem i pomalowane. Całość ciesielki także opracowana malarsko. Nad belką oczepową wzdłuż górnej krawędzi wszystkich ścian zlokalizowany został drewniany gzyms koronujący. Jednokalenicowy, czterospadowy dach kościoła pokryty jest podwójną karpówką ceramiczną krytą w koronkę. Fundament kościoła zbudowany został z kamienia polnego. Dwuosiowa elewacja wschodnia i północna posiada symetrycznie rozmieszczone otwory okienne. Elewacja zachodnia pełna. Ściana południowa trójosiowa posiada jedyne wejście do świątyni, które ozdobione zostało wraz z wszystkimi oknami witrażowymi ostrołukową stolarką w stylistyce neogotyckiej. Skromnie wyposażone wnętrza kościoła zwieńczone jest stropem belkowym z widocznym górnym pułapem. Empora wsparta na dwóch słupach zawiera na osi prospekt organowy. Bezpośrednio przy kościele od strony zachodniej zlokalizowana jest wolnostojąca, drewniana dzwonnica, datowana

na 2. poł. XVII wieku. Zwężające się ku górze ściany zamknięte zostały czterospadowym (namiotowym dachem) i zwieńczone na osi iglicą. Zawarta na rzucie kwadratu budowla posadowiona jest podobnie jak sam kościół na kamieniach polnych. W przeszłości wokół kościoła znajdował się cmentarz, z którego do dziś nie zachowały się jednakże żadne nagrobki. Przed wejściem do kościoła znajduje się kamienna chrzcielnica z 1561 roku.

Gruntowne zabiegi konserwatorskie przeprowadzone w ostatnich latach polegały w głównej mierze na wymianie poszycia dachowego wraz z montażem systemu odwodnienia dachu, naprawie, wzmocnieniu oraz częściowej wymianie fragmentów szkieletu ścian obwodowych w strukturze konstrukcji ryglowej, usunięcia betonowej łąwy opasującej mury przyziemia oraz wyeksponowania kamiennych łąw fundamentów, co w efekcie przywróciło pierwotny poziom posadowienia obiektu. Dodatkowo oczyszczono, odgrzybiono i wykonano impregnację biobójczą oraz przeciwpożarową strukturę drewnianej więźby dachowej. W partiach elewacyjnych usunięte ceglane wypełnienia fachów zostały ponownie wypełnione materiałem ceramicznym, murowanym na zaprawach wapiennych, o wążku wzorowanym na pierwotnej kompozycji oraz nowo zaprojektowanych rozwiązaniach formalnych. W przeważających proporcjach nowo murowane cegły wypełniające fache ułożone zostały wózówkowo w przesunięciu o pół cegły. Pozostałe partie ułożono w układach kompozycyjnych. Całość fachów otynkowano materiałem mineralnym o drobnym uziarnieniu nakładanym z rękawicy, eksponując w ten sposób czytelny układ wążków i zarysu samej cegły. Zaprawy wypełniające fache zostały dodatkowo zlicowane z krawędziami szkieletu konstrukcji ryglowej. W analogicznej technice wykonano końcowe opracowanie tynkarskie zachowanych partii fachów przeznaczonych do konserwacji. Ponadto w ramach przeprowadzonych zabiegów odtworzono stolarkę drzwiową elewacji południowej oraz dokonano renowacji całości stolarki okiennej obiektu wraz z wszystkimi witrażami, co w efekcie finalnym dodało całości dodatkowych walorów estetycznych. Wnętrze kościoła także poddano zabiegom renowacyjnym. Wewnętrzne partie drewna, zarówno konstrukcja ścian, jak i strop nad nawą, oczyszczone zostały z wtórnych przemaalowań i poddane bieżącej konserwacji. Zabiegom tym towarzyszyły badania na obecność pierwotnej kolorystyki. Odtworzono strop empory wraz z wykonaniem nowych schodów i wyłazem na poddasze. Otynkowano zaprawami mineralnymi powierzchnie fachów. Wykonano nową wylewkę i izolację podłóg wraz z odtworzeniem

ceramicznej posadzki oraz nowe systemowe instalacje elektryczne i przeciwpożarowe, a całość wnętrza po licznych uzgodnieniach opracowano kolorystycznie.

Stan przed przystąpieniem do prac renowacyjnych elewacji

Próby kolorystyczne elewacji

Wieża dzwonnicy w trakcie prac malarskich

Szczególnie istotną wagę przywiązano do opracowania kolorystycznego obiektu i rodzaju zaplanowanych do zastosowania farb. Poza aspektem stricte barwnym, istotnym elementem przy doborze materiału malarskiego była jego trwałość, estetyka i odporność na warunki atmosferyczne. Kolorystyka elewacji została opracowana w sposób kontrastowy, akcentując kolorem czerni kostną konstrukcję ciesielską wraz z gzymsem koronującym, natomiast wypełnienia w fachach w kolorycie złamanej bieli. Koloryt bieli uzyskano dzięki wykorzystaniu elewacyjnych farb mineralnych KEIM Soldalit aplikowanych na zagruntowane powierzchnie produktem KEIM Fassadengrund. Celem sprawniejszego rozprowadzenia i zapewnienia wstępnego krzemianowania nałożenie pierwszej warstwy malarskiej wykonane zostało rozcieńczonym produktem malarskim z zastosowaniem KEIM Soldalit-Fixativ. Kolejna warstwa farby wykonana została już gotowym nierozcieńczonym produktem, nadając całości

matową i mineralną powłokę, co w sposób czytelny podkreśliło i zaakcentowało zaplanowany podział kolorystyczny elewacji. Taka konfiguracja kolorystyczna odwołuje się też do utrwalonego wizerunku kolorystycznego tego rodzaju budowli z tą różnicą, iż dawniej drewno zawdzięczało kolor nie tylko swemu naturalnemu starzeniu, ale też impregnacji. W minionych czasach belki i słupy często kroć smołowano dla zabezpieczenia przed wilgocią, co nadawało im właśnie czarny kolor. Obecnie całość elewacyjnej partii drewna opracowano z zastosowaniem nowatorskich technologii i farb krzemianowych do drewna KEIM Lignosil. Proces aplikacji powłok malarskich poprzedzony został zastosowaniem środka gruntującego KEIM Lignosil-Base. Po 24 godzinach rozpoczęty został proces aplikacji farb mineralnych KEIM Lignosil-Color. Malowanie pędzlem wykonane zostało dwukrotnie z jednodniowym odstępem czasowym. Z zastosowaniem tego samego materiału oraz

Wieża dzwonnicy –
struktura drewna
opracowana malarsko

koloru opracowana została malarsko stojąca obok dzwonnica. Ze względu na wykonanie jej elewacji w całości z drewna jej estetyka końcowa przyjęła walor monochromatyczny. Opracowanie kolorystyczne ścian wewnątrz kościółka zaplanowane zostało odmiennie w sposób monochromatyczny, przy czym jednolity kolorystyczny został rodzajem zastosowanych farb. Powierzchnie mineralne wypełniające farchy pomalowane zostały farbą elewacyjną KEIM Soldalit wg technologii analogicznej do elewacji, natomiast powierzchnię drewna opracowano odmienną farbą mineralną do drewna z systemu KEIM Lignosil-Inco. Produkty z tej kolekcji z założenia technologicznego przeznaczone są do zastosowania wyłącznie wewnątrz obiektów. Strop i belki wnętrza obiektu opracowano także w tej technologii przy zastosowaniu jednakże zróżnicowanego kolorytu.

Zastosowany materiał malarski do drewna jest tutaj szczególnie wart podkreślenia. KEIM Lignosil-Color to pierwsza opatentowana krzemianowa farba do drewna, przeznaczona na powierzchnie zewnętrzne. Cechuje ją wysoka dyfuzja pary wodnej, odporność na działanie światła oraz matowa optyka powierzchni. Koniecznym warunkiem technicznym przy zastosowaniu farb KEIM Lignosil na drewnianych powierzchniach zewnętrznych jest wstępna aplikacja podkładu KEIM Lignosil-Base. Produkt ten, oparty na bazie żywic alkiidowych, służy do gruntowania zewnętrznych elementów drewnianych, w których dopuszczalne są zmiany wymiarowe. Do kształtowania malatury elementów drewnianych wewnątrz

dedykowany jest natomiast system farb krzemianowych KEIM Lignosil-Inco. Stabilność koloru, odporność na działanie światła i promieni UV, ekonomiczne zużycie, znakomita przyczepność do podłoża oraz indywidualne rozwiązania estetyczne od powłok kryjących, jak w przypadku kościółka w Podańsku, po powłoki laserunkowe, to podstawowe cechy produktu. Dodatkowym walorem tychże farb jest też, jakże dziś istotna, ekologia. Produkt ten nie zawiera rozpuszczalników ani innych chemicznych zmiękczaczy, jest pozbawiony szkodliwych dla zdrowia emisji, a jego właściwości higroskopijne wraz z matową, nie tworzącą paroprzepuszczalną powłok strukturą zapewniają naturalny i przyjemny klimat w pomalowanych pomieszczeniach.

Generalnym wykonawcą sprawującym pieczę nad całością inwestycji była firma Gotyk Sp. z o.o. ze Szczecina. Rzemieślnicze prace remontowo-konserwatorskie realizowane w okresie od 2016 do 2020 roku, przeprowadzone zostały wg ścisłego nadzoru i programu prac konserwatorskich autorstwa konserwatora-technologa mgr Ewy Palacz. Właścicielem obiektu jest Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy przy ul. Sikorskiego 1a w Goleniowie, a sam kościół po przeprowadzonych zabiegach renowacyjnych stanowi cenny przykład unikatowego już dziś na terenie województwa, rodzimego budownictwa ryglowego.

mgr Miłosz Piotr Ciesielski

ALABASTER – SZTUKATORSTWO

Fot. Autor

Elewacja wschodnia.
Widok finalny